

မြန်မာနိုင်ငံလူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေ အစီရင်ခံစာ

(ဇန်နဝါရီ - ဇွန် ၂၀၁၈)

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းတင်ကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)

<https://www.nd-burma.org>

office@nd-burma.org

ကျေးဇူးတင်မှတ်တမ်း

လုံခြုံရေးအန္တရာယ်ရှိသည်တိုင် အမှန်တရားကို ရဲဝံ့စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုပေးခဲ့သူများနှင့် ND-Burma ကွန်ရက်အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများမှ စွန့်စွန့်စားစား အချက်အလက်ကောက်ယူပေးခဲ့သော ကွင်းဆင်းသတင်း ကောက်ယူသူ အားလုံးအား ကျေးဇူးတင်ရှိပါသည်။

အစီရင်ခံစာဖြစ်မြောက်ရေးအတွက် အရေးကြီးသည့် အကူအညီများပေးခဲ့သည့် လူပုဂ္ဂိုလ်နှင့်အဖွဲ့ အစည်း များအား အထူးပင် ကျေးဇူးတင်ပါသည်။

ND-Burma အကြောင်း

ND-Burma ၏ အဖွဲ့ဝင် ၁၆ ဖွဲ့သည် တိုင်းရင်းသားများ၊ အမျိုးသမီးများနှင့် လိင်စိတ်ကွဲပြားသူများအား ကိုယ်စားပြုသည်။ နှစ်နာခွဲသူများ၏ တရားမျှတမှု ရရှိရေးအတွက် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများကို ၂၀၀၄ ခုနှစ် မှစပြီး မှတ်တမ်းတင်နေသည့် အဖွဲ့အစည်းဖြစ်သည်။

အဖွဲ့ဝင်အဖွဲ့အစည်းများ

- ၁။ နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားများ ကူညီစောင့်ရှောက်ရေးအဖွဲ့ (AAPP-B)
- ၂။ မွန်ပြည်လူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ (Hurform)
- ၃။ ကချင်အမျိုးသမီးအစည်းအရုံး (ထိုင်းနိုင်ငံ) (KWAT)
- ၄။ တအာင်းအမျိုးသမီးအဖွဲ့အစည်း (TWO)
- ၅။ တအာင်းကျောင်းသားနှင့် လူငယ်အဖွဲ့အစည်း (TSYO)
- ၆။ ထားဝယ်အမျိုးသမီးသမဂ္ဂ (TWU)

ဆက်စပ်အဖွဲ့အစည်းများ

- ၁။ ရခိုင်ပြည်လုံးဆိုင်ရာကျောင်းသားနှင့် လူငယ်ကွန်ဂရက် (AASYC)
- ၂။ ချင်းလူ့အခွင့်အရေးအဖွဲ့ (CHRO)
- ၃။ နိုင်ငံတကာ မြေကမ္ဘာအခွင့်အရေးအဖွဲ့ (ERI)
- 4 ၄။ ပအိုဝ်လူငယ်အဖွဲ့ (PYO)
- ၅။ လူ့အခွင့်အရေး ကာကွယ် မြှင့်တင်သူများအဖွဲ့ (HRDP)

အချက်အလက်ကောက်ယူသည့်နည်းလမ်း

ကွင်းဆင်းသတင်းကောက်ယူသူများ၏အခြေအနေ

လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (မြန်မာနိုင်ငံ)၊ ND-Burma ၏ ကွင်းဆင်းအချက် အလက်ကောက် ယူသူများသည်လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းများကောက်ယူရာတွင်အကြီးအကျယ်အန္တရာယ်ရှိသည့်အခြေအနေနှင့် ရင်ဆိုင်ရသည်။ လုံခြုံရေးအခြေ အနေကြောင့် လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်း တင်ခြင်းအား ထင်ထင်ပေါ်ပေါ်မလုပ်နိုင် သည့်အတွက် မြန်မာနိုင်ငံတဝှမ်းလုံးတွင် ဖြစ်ပျက်နေသော လူ့အခွင့်အရေး အခြေအနေအားလုံးအား ထပ်ဟပ် ဖော်ပြနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

အပစ်အခတ်ရပ်စဲထားသည့် နေရာများတွင်ပင် ကွင်းဆင်းအချက်အလက်ကောက်ယူသူများနှင့် ၎င်း တို့ဆက်သွယ်သည့် ပြည်သူလူထုမှာ လုံခြုံရေးအန္တရာယ်ကို ကြုံတွေ့ရတတ်သည်။ အဘယ်ကြောင့်ဆိုသော် စစ် တပ်နှင့် ရဲတပ်ဖွဲ့က ကျူးလွန်ချိုးဖောက်ခံရသူများကို ဆိတ်ဆိတ် နေကြရန် မကြာခန ခြိမ်းခြောက်၊ သတိပေးနေ၍ ဖြစ်သည်။ အကယ်၍ စစ်တပ်နှင့် ရဲတို့က ကွင်းဆင်းသတင်း ကောက်ယူသူတဦးအား ၎င်းမှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု သတင်းအချက် အလက်များနှင့်အတူတွေ့ရှိပါက၊ အဆိုပါ ကွင်းဆင်းသမားသည် မတရားသည့်ဥပဒေများအရအရေးယူခံရနိုင်ခြင်း၊ ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ခန့်ရခြင်းနှင့် အကြမ်းဖက်နှိပ်စက်ခြင်းခံရ နိုင်သည်။

ကွင်းဆင်း၍ အချက်အလက် ကောက်ယူနေကြသူများသည် အဖြစ်အပျက်များအားပြောပြ၊ သတင်း ပေး သူများအပေါ်အခြေခံ၍မှတ်တမ်းတင်ကြရသည်။ ထို့ကြောင့် ကွန်ရက်၏ ကွင်းဆင်းအချက်အလက် ကောက်^၅ ယူသူများ၏ အဆက်အသွယ်များသည် နောက်ထပ် သတင်းပေးနိုင်မည့် အဆက်အသွယ်များ၊ တွေ့ဆုံမေးမြန်း ခွင့်ပေးမည့် လူပုဂ္ဂိုလ်များ၊ ရပ်ရွာ ခေါင်းဆောင်များနှင့် အစိုးရဝန်ထမ်းများ ပူးပေါင်းလာအောင် ဆောင်ရွက်ရသည်။

ND-Burma အနေဖြင့် လတ်တလောတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်၌ မှတ်တမ်းတင်နိုင်ခြင်း မရှိပါ။ ထို့ကြောင့် ရခိုင်ဒေသမှ လူ့အခွင့်အရေးအခြေအနေကို ထည့်သွင်းနိုင်ခြင်းမရှိပေ။

နောက်ဆုံးအနေဖြင့် စစ်တပ်အနေဖြင့် အပစ်ပေးအရေးယူခံရခြင်းမှ ကင်းလွတ်နေသည့် ယဉ်ကျေးမှု နှင့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်ခံရသူတို့မှာလည်း လက်စားခြေ၊ ဒဏ်ခတ်ခံရမည်ကို ကြောက်ရွံ့နေမှု ရှိနေသဖြင့် ထုတ်ဖော်ပြောဆိုရန် အခွင့်အရေး ရနေသည့်တိုင်အောင် ပြောဆိုရန် ဝန်လေးနေကြခြင်း တို့ကြောင့်ဖြစ်သည်။

နောက်ထပ် သတင်းအချက်အလက်များကို သတင်းမီဒီယာများနှင့် NGO အစီရင်ခံစာများ မှ ရရှိပါသည်။

အချက်အလက်စီမံခန့်ခွဲမှု - လူ့အခွင့်အရေးမှတ်တမ်းကွန်ရက် (ND-Burma) အဖွဲ့ဝင် အဖွဲ့အစည်းများမှ ကွင်းဆင်း အချက်အလက် ကောက်ယူစုဆောင်းသူများ ပေးပို့လာသည့် အချက်အလက်များကို သက်ဆိုင်ရာ မိခင်အဖွဲ့ အစည်း ထံသို့ ပေးပို့သည်။ ထို့နောက် သက်ဆိုင်ရာ အဖွဲ့အစည်းများမှ တာဝန်ရှိဝန်ထမ်းများက ကွန်ရက်မှ တပြေးညီအသုံးပြုသည့် Martus ခေါ်ဒေတာဘေ့စ်အတွင်း သတင်းအချက်အလက်များ ထည့်သွင်းသည်။

ND-Burma ၏ အချက်အလက် စီမံခန့်ခွဲရေးအလုပ်အဖွဲ့ (Data Management Team) က အချက်အလက် များအား သုံးသပ်၍ ပြင်ဆင်စုစည်းပြီး ၂၀၁၈ ခုနှစ်၊ ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လအတွင်း ဖြစ်ပွားခဲ့သောချိုးဖောက်မှုများအနက်မှ အစီရင်ခံစာတွင် အသုံးပြုရန် သင့်လျော်သည့် အဖြစ်အပျက်များကို ရွေးချယ်သည်။ ယခုအစီရင်

❖ အဆိုပါချိုးဖောက်မှုများအတွက် တရားမျှတမှုကို မရရှိသေးပါ။ ဖြစ်ရပ်တစ်ခုတွင်သာ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် စစ်သားတစ်ဦးက ကျူးလွန်သည့် အဓမ္မပြုကျင့်မှုအတွက် ပြုကျင့်ခံရသူ အမျိုးသမီး၏ မိသားစုအား မြန်မာ စစ်တပ်မှ ကျပ် ၂ သိန်း (အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၁၅၀ ခန့်) ပေးခဲ့သည်။

❖ ND-Burma၏ မှတ်တမ်းတင်မှုများက ပြသနေသည်မှာ လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများအတွက် အရေးယူမှု မရှိသရွေ့ ဆက်လက်ချိုးဖောက်မှုများ ဖြစ်ပွားနေဦးမည်ဖြစ်သည်။ အစိုးရတပ်များအနေဖြင့် အထူးသဖြင့် စစ်မက်ဖြစ်ပွားနေသည့် ဒေသများတွင် လူ့အသက်ကို တန်ဖိုးထားမှု အနည်းငယ်သာ ရှိနေပြီး တိုင်းရင်းသား⁷ လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များအနေဖြင့်လည်း လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှု များရှိနေသည်ကို တွေ့ရသည်။ အရပ်

အကျဉ်းချုပ် သုံးသပ်ချက်

ပဋိပက္ခနှင့် ရွှေ့ပြောင်းရမှုများ

ယခုအစီရင်ခံသည့်ကာလတွင် ခန့်မှန်းခြေ တိုက်ပွဲ ၇၈ ကြိမ်ဖြစ်ပွားပြီး အကျိုးဆက်အနေဖြင့် စစ်ပြေးဒုက္ခသည် အသစ် ၁၈,၀၀၀ ရှိလာခြင်းဖြစ်သည်။^၁ ယခုအစီရင်ခံစာ ရေးသားနေချိန်တွင် ကချင်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် စစ်ပြေး ဒုက္ခသည် ခန့်မှန်းခြေ ၁၀၆,၀၀၀ ရှိနေသည်။ အစိုးရက ရခိုင်၊ ကချင်၊ ရှမ်းနှင့် ကရင်ပြည်နယ်တို့ တွင် စစ်ရှောင်ဒုက္ခသည်စခန်းများ ပိတ်ပင်တော့မည်ဟု ကြေငြာမှုအပေါ် ဝေဖန်မှုများရှိနေပြီး အဆိုပါစခန်းများတွင် စစ်ပြေးဒုက္ခသည် ၁၆၀,၀၀၀ ခန့် နေထိုင်လျက်ရှိသည်။

ကချင်ပြည်နယ်

ယခုအစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း ကချင်ပြည်နယ်တွင် တိုက်ပွဲများ သိသိသာသာ များပြားပြင်းထန်လာသည်။ ကချင်လွတ် လပ်ရေးတပ်မတော် (KIA) စတင်လက်နက်စွဲကိုင်ခဲ့သည့် ၁၉၆၁ ခုနှစ်မှစပြီး ယခုအချိန်သည် တပ်မတော်မှ KIA အပေါ် အပြင်းထန်ဆုံး ထိုးစစ်ဆင်နေခြင်းဖြစ်သည်။^၂ စစ်ဆင်မှုများ ယခုအစီရင်ခံသည့် ကာလအတွင်း ဖြစ်ပွားနေပြီး KIA ထိန်းချုပ်ထားသည့် နေရာ ၃ နေရာကို ထိုးစစ်ဆင်သည့် ဧပြီလလယ်မှ မေလကုန်အထိမှာ တိုက်ပွဲများ အပြင်းထန်ဆုံး ဖြစ်သည်။ ရွာသားများနေထိုင်သည့်နေရာများကို ဝန်းကြိုခြင်းအပါအဝင် ဖြစ်ပြီး အချိန်တိုအတွင်း ရွာသား ၇,၀၀၀ စစ်ပြေး ဒုက္ခသည်များအဖြစ် နေရပ်ရင်းစွန့်ခွာခဲ့ရသည်။^၃

ကာမိုင်းမြို့နယ်တွင် စစ်တပ်မှ တိုက်ခိုက်မှုများ ပြုလုပ်တော့မည်ဖြစ်ကြောင်း ရွာသားများအား သတိပေးပြောကြားပြီး စစ်သားများနှင့်အတူ တောတွင်း ၂ ရက်ကြာ အတူလိုက်ပါခဲ့ရသည်။ ရွာသားများမှာ လူသားခိုင်းများနှင့် ခိုင်းရှင်းရေးကရိယာများအဖြစ်ပါ အသုံးချခံရသည်။^၄

တီးတိန်မြို့နယ်တွင် စစ်တပ်က တိုက်လေယာဉ်များအသုံးပြုပြီး အရပ်သားများအပေါ် တိုက်ခိုက်ခဲ့ရာ အသက် ၂၁ နှစ်အရွယ် အမျိုးသားတဦးသေဆုံးပြီး ထိခိုက်ဒဏ်ရာရသူအချို့ရှိခဲ့သည် (ဖြစ်ရပ် ၁ နှင့် ၂)။ ရွာသားများမှာ တိုက်ပွဲများကြောင့် ထွက်ပြေးကြပြီး မြန်မာစစ်တပ်ကိုရှောင်ကွင်း၍ တောထဲတွင် ပုန်းအောင်းနေကြရာ အချို့မှာနှစ်ပတ်ကျော်ကြာ တောထဲတွင် ပိတ်မိနေခဲ့ကြသည်။

စစ်ပွဲများမှ ထွက်ပြေးတိမ်းရှောင်ရသည့် ရွာသားများအပေါ် လူမဆန်စွာပြုကျင့်မှုဖြစ် စစ်သားများက

^၁ Data from Myanmar Peace Monitor 2018 Dashboard, <http://www.mmpeacemonitor.org/mpm/211>
^၂ Anthony Davis writing in Asia Times 'A vision for war without end in Myanmar', 30 May 2018, <http://www.atimes.com/article/a-vision-for-war-without-end-in-myanmar/>
^၃ Joint Strategy Team, Humanitarian Situation Update in Kachin State 14th to 28th May 2018, 28 May 2018, <https://reliefweb.int/report/myanmar/humanitarian-situation-update-kachin-state-14th-28th-may-2018>
^၄ KWAT, 'Burma Army commits war crimes against Kachin IDPs', 16 May 2018, <https://reliefweb.int/report/myanmar/update-kachin-women-s-association-thailand-kwat-burma-army-war-crimes-against-kachin>

စစ်ရှောင်သူများ၏ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ခိုးယူခြင်း၊ ယောက်ျားများအား ကိုယ်တုံးလုံးရွတ်ထားခြင်းနှင့် အမျိုးသမီးများ၏ ရင်သားကို ကိုယ်တွယ်ခြင်းတို့ (ဖြစ်ရပ် ၂) ပြုလုပ်ကြသည်။ စစ်သားများက မည်သည့်ရွာသားက ၎င်းတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုကို သိမ်းထားပြီး မည်သူက သိမ်းဆည်းရမည်ကို ကံစမ်းဆုံးဖြတ်ရွေးချယ်ကြသည်။

စစ်ပွဲအရှိန်မြင့်လာသည့်အတွက် မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် စစ်ဆန့်ကျင်ရေး ဆန္ဒပြပွဲများ ဦးတည်ဆောက်ရွက်လာကြသည်။ ကချင်လူငယ်များ၏စစ်ရှောင်ဒုက္ခသည်များအား အကာအကွယ်ပေးရန်နှင့် စစ်ပွဲများအဆုံးသတ်ရန် လှုပ်ရှားမှုများ ပေါ်ပေါက်လာသည်။ ၎င်းတို့နှင့်အတူ ထပ်တူသွေးစည်းညီညွတ်သည့် ဆန္ဒပြပွဲများ နိုင်ငံတလွှားတွင် ဖြစ်ပွားခဲ့ပြီး ရန်ကုန် တွင် လူ ၃၀၀ ခန့် ဆန္ဒပြခဲ့ကြသည်။ ဆန္ဒပြပွဲကို ဦးဆောင်ခဲ့သူအချို့ ဖမ်းဆီးခံရပြီး ဥပဒေအရ ရင်ဆိုင်ဖြေရှင်း နေရသည် (လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောကြားမှု အခန်းတွင်ကြည့်ပါ)။

KIA ထိန်းချုပ်ရာဒေသသို့ နိုင်ငံတကာအကူအညီပေးရေးအဖွဲ့များ သွားရောက်နိုင်မှုကို ပိတ်ဆို့ထားဆဲ ဖြစ်သည်။ ဇွန်လတွင် အစိုးရက ဒေသခံ ဘာသာရေးအဖွဲ့ဖြစ်သည့် မြန်မာနိုင်ငံ ခရစ်ယာန်အသင်းတော်များ ကောင်စီ (MCC) အား အသင်းတော်၏ အဖွဲ့ဝင်များမှ KIA ထိန်းချုပ်မှုအောက်ရှိ ဒေသများသို့ အကူအညီများ ပေးပို့ပါက မတရားသင်းဆက်သွယ်မှု ဥပဒေပုဒ်မ ၁၇/၁ ဖြစ် အရေးယူခံရမည်ဖြစ်ကြောင်း ခြိမ်းခြောက်စာပို့ခဲ့သည်။ လူသားချင်းစာနာမှု အကူအညီများ တက်ကြွစွာဆောင်ရွက်နေသည့် ကချင်နစ်ခြင်း ခရစ်ယာန်အဖွဲ့ချုပ် (KCB) က အမိန့်ကို လိုက်နာမည်ဖြစ်ပြီး စစ်ရှောင်များကို အကူအညီပေးနိုင်မည့် နောက်ထပ်နည်းများကို ရှာဖွေသွားမည်ဟု ပြောဆိုခဲ့သည်။ အခြားသော ဒေသခံ လူမှုရေးအဖွဲ့အစည်းများကလည်း ၎င်းတို့ကူညီထောက်ပံ့မှုမှာ အရည်အတွက်အနည်းငယ်သာရှိ၍ သံသယကြီးထွားစရာ မလိုကြောင်း ပြောဆိုကြသည်။

မြန်မာစစ်သားများက စစ်ရှောင်များနေထိုင်ခဲ့သည့်ရွာများတွင် စစ်ခန်းများ ဆောက်လုပ်ထားသည့် အတွက် စစ်ရှောင်များမှာ အိမ်မပြန်နိုင်ကြတော့ပေ။ တိုက်ပွဲများအပြီး အသစ်ထောင်ထားသည့် မိုင်းအန္တရာယ်ကိုလည်း ရွာသားများမှ ထိတ်လန့်နေကြသည် (ဖြစ်ရပ် ၃)။^{၅၉} အစီရင်ခံစာရေးနေသည့်ကာလတွင် စစ်ရှောင်ဒုက္ခသည် အသစ် ၁၀,၀၀၀ မှာ မြစ်ကြီးနားသို့ ရောက်ရှိလာပြီး ဘုရားကျောင်းများနှင့် ယာယီဂေဟာများတွင် ခိုလှုံနေရသည်။ လူဦးရေကြပ်ညစ်စွာ နေထိုင်ရပြီး သန့်ရှင်းသည့်ရေနှင့် စောင်ရရှိမှု အခက်အခဲနှင့် ကြုံတွေ့နေရသည်။

အစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း ကချင်အရပ်သားအချို့မှာ ပျောက်ဆုံးနေသည်။ ကချင် စစ်ရှောင်နှစ်ဦးမှာ ဇန်နဝါရီလတွင် တပ်ရင်း ၂၀၆ ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရပြီး ၎င်းတို့သေဆုံးနေသည်ကို မတ်လတွင် တွေ့ကြရသည်။ အဆိုပါ သတ်ဖြတ်မှုကို စစ်တပ်မှ ၎င်းတို့ကိုယ်တိုင် စုံစမ်းမည်ဟု ပြောဆိုပြီးနောက် ရဲ၏ စုံစမ်းစစ်ဆေးမှုကိုလည်း မတွေ့ရတော့ပေ။ သေဆုံးသွား သူများမှာ KIA မှ ဖြစ်သည်ဟု စစ်တပ်မှ အခိုင်အမာပြောဆိုပြီး ၎င်းတို့၏ မိသားစုဝင် တဦးကို မတရားသင်းဆက်သွယ်မှု ဥပဒေ ၁၇/၁ ဖြင့် တရားစွဲထားသည့်အတွက် သူမမှာ တိမ်းရှောင်ထွက်ပြေးနေရသည်။

ကလေး ၅ ယောက်၏ ဖခင်ဖြစ်သူ ဝါဒုခွန်းအောင်မှာလည်း မတ်လတွင် ခမရ ၄၂၃ ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းခံရပြီး သေဆုံးသွားပြီဟု မိသားစုက ထင်မှတ်ထားသည်။

^{၅၉} According to documentation by the Halo Trust, an NGO, there were 119 mine explosions in Burma during the period January - May 2018, killing 52 people and injuring 124, quoted in The Irrawaddy: Landmine Blast Kills One, Injures Two in Shan State, 25 July 2018, <https://www.irrawaddy.com/news/landmine-blast-kills-one-injures-two-shan-state.html>

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် စစ်တပ်နှင့် တအာန်းအမျိုးသားလွတ်မြောက်ရေးတပ်မတော် (TNLA) တို့အကြား တိုက်ပွဲများဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေသည်။ လူ ၁၉ ဦးသေဆုံးခဲ့သည့် လုံခြုံရေးစခန်းများနှင့် ကာစီနို လောင်းကစားရုံများအား TNLA မှ တိုက်ခိုက်မှုအပြီး TNLA အား တိုးမြှင့် တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြစ်သည်။ အရပ်သား များနေထိုင်သည့် ကျေးရွာများမှာ မြန်မာစစ်တပ်၏ ငုံးကြဲတိုက်ခိုက်ရာ ပစ်မှတ်များဖြစ်နေပြီး ရွာသားများဒဏ် ရာရရှိကြသည် (ဖြစ်ရပ်မှန် ၄)။ စစ်တပ်နှင့် ရဲမှ သက်သေမပြနိုင်သော်လည်း ရွာသားများအား မတရားသင်း ဆက်သွယ်မှုဥပဒေ ၁၇/၁ ဖြင့် ဆက်လက်ဖမ်းဆီးနေဆဲဖြစ်သည်။ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် ရွာအတွင်းရေးမှူး အဖြစ် ဆောင်ရွက်နေသူတစ်ဦးသည် TNLA နှင့် ထိတွေ့ဆက်ဆံပြီးနောက် ပုဒ်မ ၁၇/၁ ဖြင့် ဖမ်းဆီးခံရသည်။ စစ် တပ်နှင့် သက်ဆိုင်သည့်အမှုဖြစ်သဖြင့် ရဲတပ်ဖွဲ့က ၎င်း၏အမှုနှင့် ပတ်သက်ပြီး မည်သို့မျှ ဆောင်ရွက်၍ မရကြောင်း လည်း ပြောသည် (ဖြစ်ရပ် ၈)။

TNLA နှင့် ရှမ်းပြည်ပြန်လည်တည်ဆောက်ရေးကောင်စီ၊ ရှမ်းပြည်တပ်မတော်-တောင်ပိုင်း (RCSS/ SSA) အကြားတိုက်ပွဲများ ဆက်လက်ဖြစ်ပွားနေ၍ အရပ်သားများ လက်နက်ကြီးနှင့် လက်နက်ငယ်ထိမှန် သေဆုံး ကြရသည် (ဖြစ်ရပ် ၅)။ KIA မှ အတင်းအကြပ် စစ်သားစုဆောင်းမှုနှင့် အဓမ္မလုပ်အားစေခိုင်းမှုတို့ကိုလည်း ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင် ရရှိသည် (ဖြစ်ရပ် ၉ နှင့် ၁၀)။ RCSS မှ အတင်းအဓမ္မဖမ်းဆီးမှုကိုလည်း ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည် (ဖြစ်ရပ် ၁၂)။ စစ်တပ်နှင့် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားပြီးနောက် မြန်မာအမျိုးသားဒီမိုကရက်တစ်မဟာမိတ်တပ်မတော် (MNDAA) မှ မတ်လ ၁၇ ရက်တွင် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း၊ သန္နိမြို့နယ်ရှိ အရပ်သား ၁၆ ဦးကို ဖမ်းဆီးခဲ့သည့် သတင်းများကို လည်း ရရှိသည်။^၆

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့မျိုးစုံပါဝင်သည့် စစ်ပွဲများ ပြင်းထန်လာမှုကြောင့် အရပ်သား များ မြေမြှုပ်ပိုင်း ဒဏ်ကြောင့် သေဆုံး၊ ဒဏ်ရာရမှုများ များပြားလာသည် (ဖြစ်ရပ် ၁၃ နှင့် ၁၄)။

ရခိုင်ပြည်နယ်

အစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း မြန်မာအစိုးရနှင့် ကုလသမဂ္ဂ အေဂျင်စီများအကြား ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်မှ ဒုက္ခ သည်များ ပြန်လည် လက်ခံရေးအတွက် နားလည်မှုစာချွန်လွှာ လက်မှတ်ထိုးသည်ကို တွေ့ရသည်။ စစ်တပ်၏ အကြမ်းဖက်မှုကြောင့် မွတ်ဆလင် ၇၀၀,၀၀၀ ယမန်နှစ်က ထွက်ပြေးသွားပြီး ဘင်္ဂလားဒေ့ရှ်ရှိ စခန်းများတွင် ခိုလှုံ နေကြသည်။

ရခိုင်ပြည်နယ် မြို့တော် စစ်တွေတွင် လက်သည်မပေါ်သည့် ငုံးပေါက်ကွဲပြီးနောက် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ဟောင်း နိုင်စိုး အပါအဝင် အရပ်သား ၇ ဦးဖမ်းဆီးခံခဲ့ရသည် (ဖြစ်ရပ် ၁၆)။ နိုင်စိုးသည် အာမခံဖြင့် လွတ်လာပြီး အမှုဖြင့် စွဲဆိုမခံရသော် လည်း စစ်တွေမှ အပြင်သို့ မထွက်နိုင်စေရန် ခြေချုပ်ဖြင့် နေရသည်။

ကရင်ပြည်နယ်

မြန်မာ့တပ်မတော်သည် လမ်းပြုပြင်ရန်အကြောင်းပြကာ ကရင်အမျိုးသားအစည်းအရုံး (KNLA) ထိန်းချုပ်ရာ ဒေသသို့ ဝင်ရောက်ခဲ့သည်။ KNLA သည် တနင်္ငူလုံးအပစ်အခတ်ရပ်စဲ ရေးစာချုပ် (NCA) လက်မှတ်ထိုးထားပြီး စစ်တပ်သည် KNLA ၏ သဘောတူ ခွင့်ပြုချက်မရပဲ ဝင် ရောက်လာသည့်အတွက် NCA သဘောတူချက်ကို ချိုးဖောက်ကာ ဝင်ရောက်ကျူးကျော်ခဲ့ခြင်းဖြစ် သည်။ စစ်တပ်နှင့် KNLA ကြား တိုက်ပွဲကြောင့် အရပ်သား ၂,၀၀၀ ထွက်ပြေးရသည်။ အစီရင်ခံစာ ရေးနေသည့်အချိန်တွင် စစ်တပ်မှ လမ်းပြုပြင်ခြင်း ရပ်နား ထားရန် သဘောတူခဲ့သည်။

ပဋိပက္ခနှင့် ငြိမ်းချမ်းရေးဖြစ်စဉ်

အစိုးရသည် တတိယအကြိမ်မြောက် ၂၀၁၇ခုနှစ်လုံခြုံရေးညီလာခံကို ဇူလိုင်လ ၁၁ မှ ၁၆ အထိ ကျင်းပခဲ့သည်။ ညီလာခံသို့ ပြည်ထောင်စုအစိုးရ၊ စစ်တပ်၊ နိုင်ငံရေးပါတီများနှင့် အနာဂတ် ဖက်ဒရယ်နိုင်ငံအတွက် အုတ်မြစ်ဖြစ်လာမည့် ပြည်ထောင်စု သဘောတူညီချက်မူကြမ်းကို ဆွေးနွေးညှိနှိုင်းသည့် လက်နက်ကိုင်အုပ်စုများ တက်ရောက်ကြသည်။ နောက်ဆုံးညီလာခံမှ သဘောတူချက် ၁၄ ခုရရှိခဲ့ရာ စုစုပေါင်း သဘောတူချက် ၅၁ ခုရှိလာပြီဖြစ်သည်။ စိန်ခေါ်မှုများရှိနေသည့် အကြောင်းအရာများဖြစ်သည့် ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပြောင်းလဲရေးနှင့် သယံဇာတခွဲဝေရေး ကိစ္စများ မှာ ဆွေးနွေး ရသေးပေ။

အဖွဲ့ ၂ ဖွဲ့ ဖေဖော်ဝါရီလတွင် လက်မှတ်ရေးထိုးခဲ့သဖြင့် NCA လက်မှတ်ထိုးထားသည့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့ ၁၀ ဖွဲ့ ရှိပြီဖြစ်သည်။^၇ သို့သော်လည်း လက်မှတ်ထိုးထားသည့်အဖွဲ့များမှာ ပင်လုံညီလာခံတွင် တရားဝင်ဆွေးနွေးခွင့်ရသည့် အဖွဲ့များဖြစ်ပြီး လက်မှတ်မထိုးထားသည့် အဖွဲ့များဖြစ်သည့် နိုင်ငံရေးမဟာမိတ်အဖြစ် ဖွဲ့စည်းထားကာ အချို့အဖွဲ့များမှာ စစ်တပ်နှင့် တိုက်ခိုက် နေဆဲအဖွဲ့များဖြစ်သည့် ဖက်ဒရယ် နိုင်ငံရေးညှိနှိုင်းဆွေးနွေးမှုနှင့် အတိုင်ပင်ခံကော်မတီ (FPNCC) ၏အဖွဲ့ဝင် ၇ ဖွဲ့မှာ လေ့လာသူအဖြစ်သာ တက်ခွင့်ရသည်။^၈ အစီရင်ခံစာရေးသားနေသည့် ကာလအတွင်း စစ်တပ်၊ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသား လက်နက်ကိုင် အဖွဲ့များအကြား အလွတ်သဘော တွေ့ဆုံမှုများကို တွေ့ရသည်။^၉

12 NCA ထိုးထားသည့်အဖွဲ့များအနေဖြင့် အမျိုးသားအဆင့်နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲ ပြုလုပ်ရန်ကြိုးပမ်းရာတွင် စစ်တပ်၏ ဟန့်တားမှုများကို ကြုံတွေ့ရသည်။ အဆိုပါ နိုင်ငံရေးဆွေးနွေးပွဲများတွင် NCA လက်မှတ်ရေး

ညှိနှိုင်းဆွေးနွေးပွဲအတွက် အကြံပြုချက်များ၊ ၎င်းတို့၏ သဘောထားများဆွေးနွေး ပေးပို့နိုင်ရန်ဖြစ်သည်။ NCA သဘောတူချက်အတိုင်း အလေးပေးဆောင်ရွက်သော်လည်း စစ်တပ်က ထိုသို့ပြင်ဆင်ဆောင်ရွက်နေမှုများကို မွန်ပြည်နယ်နှင့် ရှမ်းပြည်နယ်တို့တွင် ဟန့်တားနှောင့်ယှက်ခဲ့သည်။

လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုခြင်း

အစီရင်ခံသည့်ကာလအတွင်း အစိုးရသည် လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ဥပဒေကြောင်းအရ နှောင့်ယှက်မှုနှင့် အကြမ်းဖက်မှုများဖြင့် ထိန်းချုပ်ထားသည်။

၂၀၁၇ နှစ်ကုန်တွင် ထောင်ချောက်ဆင် ဖမ်းဆီးခံရသည်ဟု သံသယဖြစ်ဖွယ် ရိုက်တာသတင်းထောက် နှစ်ဦးမှာလည်း ကိုလိုနီခေတ်ကရှိခဲ့သည့် နိုင်ငံတော်လျှို့ဝှက်ချက်အက်ဥပဒေဖြင့် တရားရင်ဆိုင်နေခဲ့ရကာ ထောင်ဒဏ် ၇ နှစ်ချမှတ်ခံရသည်။ ကိုဝလုံးနှင့် ကိုကျော်စိုးဦးတို့မှာ ရခိုင်ပြည်နယ်ရှိ အစုအပြုံလိုက် မြှုပ်နှံထားသည့် သင်္ချိုင်းနှင့်ပတ်သက်ပြီး အထောက်အထားများပေးခဲ့သူ ရဲတပ်ဖွဲ့ဝင်နှင့် ညစာစားပြီးအပြန်တွင် ဖမ်းဆီးခံရခြင်းဖြစ် သည်။ မရှေးမနှောင်းမှာပင် သတင်းထောက်များကိုဖမ်းဆီးခဲ့သူ ရဲတပ်ဦးက သတင်းထောက်များကို ထောင် ချောက်ဆင်ဖမ်းဆီးရန် အရာရှိများက အမိန့်ပေးစေခိုင်းခဲ့သည်ဟု အတည်ပြုပြောဆိုခဲ့သည်။ ထိုရဲအရာရှိမှာ ရဲစည်းကမ်းထိန်းသိမ်းမှုဥပဒေဖြင့် အရေးယူခြင်းခံရသည်။

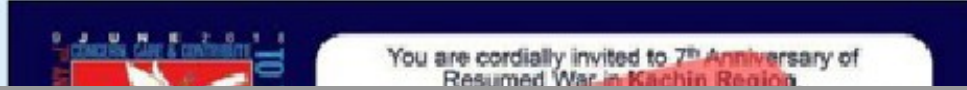
တရားရုံးတွင် ကိုဝလုံးက ထွက်ဆိုသည်မှာ ၎င်းနှင့် ကိုကျော်စိုးဦးအား စစ်ဆေးနေစဉ်တွင် မျက်နှာဖုံးဖြင့် ဖုံးအုပ်ထားပြီး ဒူးထောက်ကာ အချိန်အကြာကြီး ထိုင်ခိုင်းထားကြောင်း၊ ၃ ရက်ကျော်ကြာ ကောင်းမွန်စွာမအိပ်ခဲ့ရ 13 ကြောင်း ထွက်ဆိုသည်။ အပြစ်ရှိကြောင်းတွေ့ရှိပါက သတင်းထောက်များမှာ ထောင်ဒဏ် ၁၄ နှစ် ကျခံရဖွယ်ရှိနေ သည်။

အစိုးရ၏လွတ်ငြိမ်းချမ်းသာခွင့်ဖြင့် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား ၃၆ ဦး လွတ်မြောက်လာသည်ကို ဧပြီလတွင် တွေ့ရှိရသည်။ လွတ်မြောက်လာသူများတွင် စစ်တပ်မှ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်းတွင် တိုက်ခိုက်မှုများကို မိဒီယာများ အား ကူညီခဲ့သည့်အတွက် မတရားသင်းဆက်သွယ်မှုပုဒ်မ ၁၇/၁ ဖြင့် ၂၀၁၆ ခုနှစ် ဒီဇင်ဘာလတွင် ထိန်းသိမ်းခံ ခဲ့ရသည့် ကချင်သင်းအုပ်ဆရာ ၂ ဦး ပါဝင်သည်။ ၂၀၁၂ ခုနှစ်တွင် ဖမ်းဆီးခံရပြီး ဆိုးဆိုးရွားရွား ညှဉ်းပန်းနှိပ် စက်ခံရသည့် ကချင်လယ်သမားတစ်ဦးဖြစ်သူ လဖိုင်ဂမ်လည်း လွတ်မြောက်လာသည်။

နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားဟောင်းများ ထောင်မှလွတ်မြောက်လာသော်လည်း ပြန်လည်ကုစားပေး လျော်မှု များမရရှိသလို အစိုးရအနေဖြင့်လည်း “နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသား” ဟု တရားဝင် အဓိပ္ပာယ်ဖွင့်ဆိုခြင်းမရှိသည်မှာ နိုင်ငံ ရေးအကျဉ်းသားများကို တရားဝင် အသိအမှတ်မပြုသကဲ့သို့ ဖြစ်နေသည်။

ယခုအစီရင်ခံသည့်ကာလတွင် ဆန္ဒပြခွင့်မှာလည်း အကြီးအကျယ်တားဆီးထိန်းချုပ်ခံနေရသည်။ ဇန်နဝါရီလတွင် ရခိုင်ပြည်နယ်တွင် လူပေါင်း ၄၀၀၀ ခန့် ဆန္ဒပြခဲ့ကြရာ ရဲကဲဖြိုခွင်းခဲ့ရာ လူ ၇ ဦးသေဆုံးခဲ့ပြီး ၁၂ ဦး 14 ရာရရှိခဲ့သည် (ဖြစ်ရပ် ၁၅)။ ၁၈ ရာစုတွင် ရခိုင်ဘုရင့်နိုင်ငံတော်ကျဆုံးခြင်း နှစ်ပတ်လည်အခမ်းအနားကျင်းပ ရန်အတွက် ရခိုင်အစိုးရမှ ခွင့်ပြုမိန့် ထုတ်မပေးသည့်အပေါ် ကန့်ကွက်ဆန္ဒပြကြခြင်းဖြစ်သည်။

စွန်လတွင် ကချင်ပြည်နယ်တွင် စစ်ပွဲများပြန်လည်ဖြစ်ပွားသည် ၎င်း နှစ်ပြည့် အထိမ်းအမှတ် အခမ်းအနားများကို ရန်ကုန်ရှိအာဏာပိုင်များက တားမြစ်ခဲ့သည်။ ကချင်ပြည်နယ် မြစ်ကြီးနားမြို့တွင် စစ်ပွဲနှစ်ပတ်လည် ဆုတောင်းပွဲပြုလုပ်ရန် ကြိုတင်ခွင့်ပြုချက်ရရှိ၍ ကျင်းပသော်သော်လည်း ဦးဆောင်သူများကို ငြိမ်းချမ်းစွာစုဝေးခွင့်နှင့် စီတန်းလှည့်လည်ခွင့် ဥပဒေ ပုဒ်မ ၁၉ ဖြင့် တရားစွဲခဲ့သည်။

ဖြစ်ရပ်မှန်များ

ဖြစ်ရပ်မှန် (၁) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၆ ရက်နေ့တွင် ကချင်ပြည်နယ်၊ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ပြီးနောက် ရွာသား ၅ ဦး ဒဏ်ရာရရှိသွားသည်။

ရွာသားများအား မြန်မာစစ်တပ်မှ ဗုံးကြဲတိုက်ခိုက်ပြီးနောက် ရွာသား ၅ ဦး ဒဏ်ရာရရှိသွားသည်။ မိသားစုဝင်အချို့ တစ်နင်းရှိ ပယင်းမှော်တွင် သွားရောက် အလုပ်လုပ်စဉ် ကျန်ရစ်သူများက သစ်သားအိမ်အတွင်း နေထိုင်ကြစဉ် တိုက်ခိုက်ခံရခြင်းဖြစ်သည်။ တိုက်ခိုက်ခံရသူများမှာ အသက် ၁၈ နှစ်နှင့် ၃၁ နှစ် ရှိ ညီအမနှစ်ဦး၊ အသက် ၁၈ နှစ် လူငယ်တဦးနှင့် ကလေးနှစ်ဦး တို့ဖြစ်သည်။ ၎င်းတို့မှာ တွေ့ဆုံမေးမြန်းမှု ပြုနေစဉ်အတွင်း ရွာမှ ၄ နာရီခန့်ဝေးသည့် ဆေးခန်းတွင် ဆေးကုသမှု ခံယူနေရသည်။

ပရင်းမော်တွင်ပိတ်မိနေစဉ်လမ်းဖွင့်ဖို့စောင့်နေကြသောပြည်သူများ (ဓါတ်ပုံ TWC)

ဖြစ်ရပ် (၂) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်တွင် ကချင်ပြည်နယ်၊ တိုက်ပွဲကြားမှ ထွက်ပြေးသွားသူများအား မြန်မာတပ်မတော်မှ နှိပ်စက်ခြင်း။

ဇန်နဝါရီလ ၂၇ ရက်နေ့တွင် KIA ထိန်းချုပ်ရာဒေသ၊ ကချင်ပြည်နယ် တိုက်လေယာဉ် နှစ်စီးဖြင့် ဗုံးကြဲ တိုက်ခိုက်ရာ ရွာသားတဦးသေဆုံးပြီး နှစ်ဦးဒဏ်ရာရသွားသည်။ အိမ်အချို့မှာလည်း ပျက်စီးသွားသည်။ ရွာသား ၅၀၀ ခန့် တိုက်ခိုက်မှုမှ ထွက်ပြေးကြပြီး အချို့မှာမြန်မာစစ်တပ်၏ ပိတ်ဆို့ထားခြင်းခံရသည်။ ထွက်ပြေးကြသူများ မှာ စစ်ဆေးရေးဂိတ်ရှိ စစ်သားများ၏ မတော်မတရားပြုကျင့်မှုကို ခံရသည်။

အောင်လွတ်တွင် ဗမာ့တပ်မတော် လေယာဉ်မှ လက်နက်ကြီးပစ်ခတ်သောကြောင့်သေဆုံးသွားသူ အသက် (၂၁)ရှိ ကချင်တိုင်းရင်းသားတစ်ဦး ခေါ်ပုံ (KWAT)

တိုက်ပွဲကြားမှ ထွက်ပြေးလာသူ အသက် ၅၇ နှစ်ရှိ ကချင် အမျိုးသားတစ်ဦးအား ND-Burma မှ တွေ့ဆုံမေးမြန်းရာ တိုက်လေယာဉ်များသည် သတိပေးမှု တစ်ခုတည်းမလုပ်ပဲ ရွာအတွင်းသို့ ဝင်ကြပြီး သေနတ်ဖြင့်ပစ်ခတ်တိုက်ခိုက်ခဲ့သည်။^{၁၃} ရွာသားများကို ရည်ရွယ်ချက်ရှိရှိ ပစ်မှတ်ထား တိုက်ခိုက်ခြင်းဖြင့် KIA စစ်သားများ ထွက်လာမည်ဟု ၎င်းကပြောသည်။

တိုက်ခိုက်မှုမှ လွတ်အောင် ထွက်ပြေးနိုင်သူများမှာ မြန်မာစစ်သားများ တာဝန်ယူထားသည့် နယ်စပ်ဂိတ်ကို ပထမဆုံးဖြတ်ကျော်ရသည်။ နယ်စပ်ဂိတ်မှာ အစိုးရနှင့် တိုင်းရင်းသားလက်နက်ကိုင်များ ထိန်းချုပ်ရာဒေသကိုခွဲခြားထားခြင်းဖြစ်သည်။ ထွက်ပြေးလာသူများအား စစ်သားများမှ ရှာဖွေ၊ စစ်ဆေးမှုများပြုလုပ်သည်။ အမျိုးသမီးများမှာ ရင်သားများကို တွယ်ခံရပြီး အမျိုးသားများကို ကိုယ်တုံးလုံးချွတ်ထားကြသည်။ စစ်သားများက မော်တော်ဆိုင်ကယ်၊ လက်ကိုင်ဖုန်းနှင့် ပိုက်ဆံကို ရွာသားများထံမှ သိမ်းပိုက်ကြသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ရွာသားတွင် ကျပ် ၁ သိန်း (အမေရိကန် ဒေါ်လာ ၇၅ ဒေါ်လာ ခန့်) ပါရှိပြီး သူ

ထံမှ သိမ်းယူသွားသည်။ စစ်သားများက မည်သည့်ရွာသားထံတွင် ပိုင်ဆိုင်မှုများပါနိုင်ပြီး မည်သူက သိမ်းဆည်းရမည်ကို ကံစမ်းသည့်သဘောဖြင့် ဆုံးဖြတ်ကြသည်။ တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ရွာသားကပြောသည်မှာ စစ်သားများက စစ်ဆေးမေးမြန်းပြီးနောက် ရွာသား ၃၀-၄၀ ခန့် ဖမ်းဆီးခံရပြီး အချို့မှာ ရိုက်နှက်ခံရသည်။ ဆက်လက်ထွက်ခွာခွင့် ရသူများအားလည်း လှည့်မကြည့်ရန်နှင့် လှည့်ကြည့်ပါက ပစ်ခတ်မည်ဟု သတိပေးခံရသည်။

ဖြစ်ရပ် (၃) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၈ ရက်တွင် ကချင်ပြည်နယ် တနိုင်းမြို့နယ်တွင် အမျိုးသမီး မိုင်းဒဏ်ရာဖြင့်သေဆုံးပြီးအမျိုးသားနှစ်ဦး ဒဏ်ရာရရှိသွားသည်။

တနိုင်းမြို့နယ်အတွင်း စစ်တပ်နှင့် KIA တို့အကြား တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားပြီးနောက် မြေမြှုပ်မိုင်း နှစ်လုံးပေါက်ကွဲမှုကြောင့် အမျိုးသမီးတစ်ဦးသေဆုံးပြီး အမျိုးသားနှစ်ဦးဒဏ်ရာရသွားသည်။ မိုင်းများကို ရွာအနီးတွင်ထောင်ထားခြင်းဖြစ်ပြီး တွေ့ဆုံမေးမြန်းခဲ့သည့် ရွာသားအပြောအရ စစ်တပ်မှထောင်ထားခြင်းဖြစ်သည်။ မိုင်းကြောင့် သေဆုံးသွားသူ အမျိုးသမီး၏ ရုပ်အလောင်းကို ရှာမတွေ့တော့ပေ။

18
၁၃။ Leaflets are sometimes dropped- reference a case where leaflets were dropped.

ဖြစ်ရပ်မှန် (၄) ၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၈ ရက်နေ့က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နယ်စပ်မြို့နယ်တွင် မြန်မာ့တပ်မတော်မှ လက်နက်ကြီးဖြင့် ပစ်ခတ်သဖြင့် ရွာသား ၂ ဦး ဒဏ်ရာရသွားသည်။

မြန်မာ့တပ်မတော်မှ ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နယ်စပ်မြို့နယ် မန်စက်ကျေးရွာသို့ လက်နက်ကြီးများနှင့် ပစ်ခတ်ချိန်တွင် အသက် ၆၅ နှစ်ရှိ အမျိုးသားတဦးနှင့် သူ့ဇနီးတို့ အိမ်တွင်ရှိနေကြသည်။ ၎င်းတို့အိမ်ပေါ်သို့ လက်နက်ကြီးကျရောက် ပေါက်ကွဲသဖြင့် နှစ်ယောက်လုံး ဒဏ်ရာရကာ ဆေးရုံတွင် တပတ်ကြာကုသခဲ့ရသည်။ စစ်တပ်အနေဖြင့် TNLA ကို တိုက်ခိုက်သည့်အနေဖြင့် ရွာအတွင်းသို့ လက်နက်ကြီးဖြင့် ပစ်ခတ်ခြင်းဖြစ်သည်။

ဖြစ်ရပ်မှန်(၅) ၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၁၀ ရက်နေ့က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မဲမြို့နယ်တွင် လက်နက်ကိုင်အဖွဲ့များ လက်နက်ကြီး၊ လက်နက်ငယ်များ ပစ်ခတ်မှုကြောင့် ရွာသားများသေဆုံး၊ ဒဏ်ရာရရှိသွားခြင်း။

TNLA နှင့် RCSS/SSA တို့ တော်ဖယ်နှင့် ခွန်ကောက်ရွာများတွင် တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသဖြင့် ရွာသားများ ထိခိုက်သေဆုံးရခြင်းဖြစ်သည်။ တော်ဖယ်ကျေးရွာမှ ထွက်ပြေးလာသည့် ရွာသားက ND-Burma ကိုပြောသည်မှာ လက်နက်ကြီးအလုံး ၂၀ ခန့် ရွာအတွင်းကျရောက်ပြီး ရွာသားတဦးသေဆုံးသွားသည်။ အသက် ၅၂ နှစ်ရှိ အမျိုးသမီးနှင့် အသက် ၇၀ အမျိုးသားတဦးမှာ ၎င်းတို့ပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းများအားသွားရောက်ယူဆောင်ပြီး နောက် RCSS/SSA စစ်သားများ၏ ပတ်သတ်ခြင်းခံရသည်။ ခွန်မောင်ရွာမှထွက်ပြေးလာသည့် နောက်ထပ်ရွာသားတဦးမှာလည်း မြေမြှုပ်ခိုင်းကြောင့် သေဆုံးသွားသည်။

ဖြစ်ရပ်မှန် (၆) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နယ်စပ်မြို့နယ်တွင် မြန်မာ့တပ်မတော်က ရွာသားများ၏ နေအိမ်ကို မီးရှို့ကာ ၎င်းတို့၏ပိုင်ဆိုင်မှုများကို ခိုးယူသွားသည်။

ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နယ်စပ်မြို့နယ်ရှိ ရွာအနီးတွင် စစ်တပ်နှင့် TNLA တို့ တိုက်ပွဲဖြစ်ပွားသဖြင့် ထွက်ပြေးသွားသူများ သည် ဇန်နဝါရီလ ၁၄ ရက်နေ့တွင် ရွာသို့ ပြန်လာရာ မြန်မာ့တပ်မတော် တပ်ရင်း ၅၀၄ က ရွာအဝင်ဝတွင် တပ်စခန်း ဆောက်လုပ်ထားပြီး ရွာသားများပိုင်ဆိုင်သည့် ပစ္စည်းများကို မီးရှို့ ခိုးယူထားသည်ကို တွေ့ရသည်။ အိမ် ၃ လုံးမီးလောင် သွားပြီး ကျန်အိမ်များမှာလည်း ဆိုးဆိုးရွားရွား ပျက်စီးသွားသည်။

ဖြစ်ရပ်မှန် (၇) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၂ ရက်နေ့က ကချင်ပြည်နယ် တနိုင်းမြို့နယ်တွင် မြန်မာစစ်သားများက ကချင်အမျိုးသားကို ရိုက်နှက်ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

ကချင်ပြည်နယ် တနိုင်းမြို့နယ်တွင် အသက် ၄၁ နှစ်အရွယ် ကချင်လယ်သမားတဦးသည် လယ်တောမှ ဆန်ပိုပြီးအပြန်လမ်းတွင် ၎င်းနှင့်အတူ အခြားရွာသား ၃ ဦးမှာ တပ်ရင်း ၃၁၈ မှ စစ်သားများ၏ ဖမ်းဆီးခြင်းကိုခံရသည်။ စစ်သားများက ၎င်းတို့၏ ဝါးရင်းထက်ဖြင့် ဝိုက်နှက်ကြသည်။ အိမ်ခံရသကဲ့သို့ ND-Burma ဝိုက်ရောက်

မြန်မာစစ်တပ်၏ ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်းကို ခံခဲ့ရသော ကချင်တိုင်းရင်းသားတစ်ဦး (ခေါ်ပုံ KWAT)

အဆိုပါရွာသားက သူသည်တောထဲတွင်နေသူဖြစ်၍ သူ့အိမ်သို့ KIA စစ်သားများ တစ်ခါတရံ လာရောက်ကြသည်ဟု ပြောသည်။ သူ့ကို ညဘက်တွင် ချုပ်နှောင်ထားပြီး ရေနံစားစရာလည်း မပေးချေ။

သူ၏ ဆွေမျိုးများက စစ်တပ်သို့ လာရောက်ပြီး ၎င်းမှာ KIA မှ မဟုတ်ကြောင်း အာမခံပြီးနောက် ၄ ရက်အကြာတွင် သူ့ကို ပြန်လွှတ်ပေးလိုက်သည်။ အခြားသုံးဦးကိုလည်း သူနှင့်အတူ လွှတ်ပေးလိုက်သည်။ နိပ်စက်မှုဒဏ်ကြောင့် သူ့ခန္ဓာကိုယ်အနံ့ နာကျင်နေပြီး အစာလည်း ဝါး၍မရပေ။ စစ်သားများက သူ့ဒဏ်ရာကို ကုသမပေးကြပဲ ၎င်းကိုယ်တိုင် ရိုးရာဆေးများဖြင့် ဒဏ်ရာသက်သာအောင်ကုနေရသည်။ အစိုးရအား မည်သို့ကိုင်တွယ်ဆောင်ရွက်စေလိုသနည်းဟု မေးသည့်အခါ “သူတို့က အရပ်သားတွေကို ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်၊ သတ်ဖြတ်၊ မုဒိန်းကျင့်တယ်။ ကျနော်ဒေသထဲမှာ ဒါမျိုးတွေ မဖြစ်စေချင်ဘူး။ အဲလိုလုပ်တဲ့ မြန်မာစစ်သားတွေကို ကျနော်မုန်းတယ်” ဟု ပြောသည်။

ဖြစ်ရပ်မှန်(ဂ) ၂၀၁၇ ခုနှစ် နိုဝင်ဘာလ ၁၂ ရက်နေ့က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နမ်းဆန်မြို့နယ်တွင် ကျေးရွာလူကြီးတဦးကို မတရားသင်း ဆက်သွယ်မှုဖြင့် တရားစွဲလိုက်သည်။

20 တမခ ၇၇ လက်အောက်ခံ တပ်ရင်း ၁၀၅ မှ စစ်သားများက ထိုက်တန်ရွာမှ အတွင်းရေးမှူးအား TNLA စစ်သားဟု စွပ်စွဲကာ ဖမ်းဆီးခဲ့သည်။ သူ့အား မတရားသင်းဆက်သွယ်မှုပုဒ်မ ၁၇/၁ ဖြင့် တရားစွဲထားသည်။ စစ်တပ်က သူ့အားစစ်ကြောရာတွင် TNLA သတင်းပေးဖြစ်သည်ဟု စွပ်စွဲခံရသည်။ ရဲအရာရှိများက ကျေးရွာအုပ်ချုပ်ရေးမှူးအား ယခုအမည်ရှိ စစ်တပ်နှင့် သက်ဆိုင်သဖြင့် ၎င်းကို အရေးကြီးမသန်သို့မဟုတ် မတက်နိုင်ကြောင်း ပြော

ဖြစ်ရပ်မှန် (၁၀) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီ ၁၈ ရက်နေ့က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကွတ်ခိုင်မြို့နယ်တွင် KIA မှ ၁၅ နှစ် သမီးတဦးကို အတင်းအကြပ် စစ်မှုထမ်းစေခဲ့သည်။

အသက် ၁၅ နှစ်အရွယ်ရှိ ကချင်မိန်းကလေးငယ်တဦးအိမ်တွင် အဖော်များနှင့် ဆော့ကစားနေစဉ် KIA စစ်သား ၆ ယောက် ရောက်ရှိလာပြီး ၎င်းတို့စခန်းသို့ ခေါ်သွားသည်။ မိဘများက ရွာလူကြီးများအား ကလေးမအားလွှတ်ပေးရန် အကူအညီတောင်းခိုင်းသည့်အခါ KIA က စစ်သင်တန်းပြီးလျှင် ပြန်လွှတ်ပေးမည်ဟု သဘောတူခဲ့သည်။ သင်တန်းပြီးသော်လည်း သူမမှာ စခန်းတွင်ရှိနေပြီး မိဘများမှာလည်း တွေ့ခွင့်မရပေ။ ကလေးမနှင့် ဆက်သွယ်ရန် KIA မှ ပေးထားသော ဖုန်းနံပါတ်မှာလည်း တခြားလူတယောက်၏ ဖုန်းဖြစ်နေသည်။

ဖြစ်ရပ်မှန် (၁၁) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဇန်နဝါရီလ ၇ ရက်တွင် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မဲမြို့နယ်တွင် စိတ်ဝေဒနာရှင်အမျိုးသမီးအား စစ်သားတဦးမှ အဓမ္မပြုကျင့်ခြင်း။

ခေတ် ၁၄၈ မှ စစ်သားတဦးသည် ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း ကျောက်မဲမြို့နယ် ပန်ထန်ရွာမှ အသက် ၃၂ နှစ်ရှိ စိတ်ဝေဒနာရှင် အမျိုးသမီးတဦးအား အဓမ္မပြုကျင့်ခဲ့သည်။ စစ်သားမှ အဓမ္မပြုကျင့်နေစဉ် အမျိုးသမီး၏ အကိုဖြစ်သူ ရောက်လာရာ စစ်သားက အကိုဖြစ်သူအား သေနတ်ဖြင့်ချိန်ထား၍ ဘာမှမတတ်နိုင်ခဲ့ပေ။ အမျိုးသမီး၏အကိုက တပ်ရင်းရှိ စစ်ဗိုလ်တဦးအား တိုင်ကြားရာ သူ့အား ကျပ် ၂ သိန်း (အမေရိကန်ဒေါ်လာ ၁၅၀ ခန့်) လျော်ကြေးအနေဖြင့်ပေးခဲ့သည်။ စစ်ဗိုလ်က စစ်သားအား ပါးရိုက်အပြစ်ပေးပြီး ရွာသားများအားလည်း အမှုပိတ်ပစ်ရန် ပြောခဲ့¹သည်။

ဖြစ်ရပ်မှန် (၁၄) ၂၀၁၈ ခုနှစ် မတ်လ ၄ ရက်နေ့က ရှမ်းပြည်မြောက်ပိုင်း နမ္မတူမြို့တယ်တွင် ရွာသားတဦး မိုင်းကြောင့်သေဆုံးသွားသည်။

အသက် ၃၉ နှစ်အရွယ်ရှိ တအာန်းရွာသားတဦး မိုင်းနင်းမိ၍ သေဆုံးသွားပြီး မိုင်းမှာ RCSS/SSA အဖွဲ့က ထောင်ထားခြင်းဖြစ်သည်ဟု ရွာသားများက သံသယဖြစ်ကြသည်။

ရွာသားတဦးက “ကျနော်အမြင်အရကတော့ ဒီကိစ္စ ရှမ်းတပ်တွေမှာ တာဝန်ရှိတယ်။ ဒါပေမယ့် ကျနော် ဒီလိုပြောတယ်လို့ သူတို့သိသွားရင် သူတို့လက်တုန့်ပြန်မှာကို ကျနော် စိုးရိမ်တယ်။ နောက်ဆုံးတော့ ရွာသားတွေပဲ စစ်ရဲ မြေစာပင်ဖြစ်ရတယ်”။ ရွာသားများအပြောအရ ၂၀၁၇ ဒီဇင်ဘာမှစပြီး မိုင်း ၅ လုံးပေါက်ပွဲခဲ့ရာ ရွာသားတဦး သေဆုံးပြီး နှစ်ဦးဒဏ်ရာရရှိခဲ့သည်။ ရွာသားများက အစိုးရအနေဖြင့် ၎င်းတို့နယ်မြေအား မိုင်းရှင်းလင်းပေးရန် တောင်းဆိုထားသည်။

ဖြစ်ရပ်မှန် (၁၆) ၂၀၁၈ ခုနှစ် ဖေဖော်ဝါရီလက ရခိုင်ပြည်နယ် စစ်တွေမြို့နယ်တွင် ဖုံးပေါက်ကွဲပြီးနောက် နိုင်ငံရေးအကျဉ်းသားတစ်ဦးအား မတရားဖမ်းဆီးခဲ့သည်။

ဖေဖော်ဝါရီ ၂၄ ရက်နေ့က ရခိုင်ပြည်နယ် မြို့တော်စစ်တွေတွင် အစိုးရအဆောက်အဦး ၃ နေရာမှ ²³ ခွဲတိုက်ခိုက်ခံရသည်။ မည်သည့်အဖွဲ့ကမှ ၎င်းတို့လုပ်ရပ်အဖြစ် မထုတ်ဖော်ခဲ့ပေ။ နောက်တနေ့တွင် နိုင်ငံရေး

ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုများ

စဉ်	လူ့အခွင့်အရေးချိုးဖောက်မှုအမျိုးအစားများ	အရေအတွက်
၁။	စိတ်ထင်တိုင်း မတရားဖမ်းဆီးချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	၆
၂။	ပစ္စည်းဥစ္စာများကို သိမ်းဆည်းခြင်းနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်း	၁
၃။	အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေးခိုင်းစေခြင်း	၁
၄။	အတင်းအဓမ္မ နေရပ်မှ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	၂
၅။	လူကုန်ကူးခြင်း	၁
၆။	သတ်ဖြတ်ခြင်း	၁၆
၇။	မုဒိန်းကျင့်ခြင်း	၁
၈။	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း	၁
၉။	လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာမှုကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်ခြင်း	၁
၁၀။	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	၂၈
၁၁။	ကလေးစစ်သားအသုံးပြုခြင်း	၁
စုစုပေါင်း		၅၉

ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ (လအလိုက်)

လအလိုက်လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ဇန်နဝါရီ	မိတ်ထင်တိုင်း၊ မတရားဖမ်းဆီး ချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	ပစ္စည်းဥစ္စာများကို သိမ်းဆည်း ခြင်းနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်း	အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေး ခိုင်းခြင်း	အတင်းအဓမ္မ နေရပ်မှ ရွှေ့ပြောင်းခြင်း	လူကုန်ကူးခြင်း	သတ်ဖြတ်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ကန့် သတ်ခြင်း၊ လွတ်လပ်စွာထုတ်ဖော်ပြော ဆိုမှုများ ကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ မိတ်ဆက်ထားခြင်း၊ လွတ် လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ မိတ်ဆက်ထားခြင်း	လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာမှုကို ကန့် သတ်ခြင်း၊ မိတ်ဆက်ခြင်း	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	ကလေးစစ်သားအသုံးပြုခြင်း	စုစုပေါင်း
ဇန်နဝါရီ	၁	၁				၁						၃
ဖေဖော်ဝါရီ	၂				၁	၆			၁	၃	၁	၁၄
မတ်	၃		၁			၃	၁	၁		၁၆		၂၅
ဧပြီ				၁		၂				၁		၄
မေ						၁				၅		၆
ဇွန်				၁		၃				၃		၇
စုစုပေါင်း	၆	၁	၁	၂	၁	၁၆	၁	၁	၁	၂၈	၁	၅၉

ဇန်နဝါရီလမှ ဇွန်လ ၂၀၁၈ ခုနှစ်အတွင်း ND-Burma မှ မှတ်တမ်းတင်ထားသည့် လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ (ပြည်နယ်နှင့် တိုင်းဒေသကြီးအလိုက်)

လအလိုက်လူ့အခွင့်အရေး ချိုးဖောက်မှုများ ဇန်နဝါရီ	စိတ်ထင်တိုင်း မတရားပေးထိုး ချုပ်နှောင်ခြင်းနှင့် ထိန်းသိမ်းခြင်း	ပစ္စည်းဥစ္စာများကို သိမ်းဆည်း ခြင်းနှင့် ဖျက်ဆီးခြင်း	အတင်းအဓမ္မ လုပ်အားပေး ခိုင်းခြင်း	အတင်းအဓမ္မ နေရပ်မှ ဧည့်ပြောင်းခြင်း	လူကုန်ကူးခြင်း	သတ်ဖြတ်ခြင်း	မုဒိန်းကျင့်ခြင်း	လွတ်လပ်စွာ ထုတ်ဖော်ပြောဆိုမှုများကို ကန့်သတ်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်တားဆီးခြင်း	လွတ်လပ်စွာ လှုပ်ရှားသွားလာမှုကို ကန့် သတ်ခြင်း၊ ပိတ်ပင်ခြင်း	ညှဉ်းပန်းနှိပ်စက်ခြင်း	ကလေးစပ်သားအသုံးပြုခြင်း	စုစုပေါင်း
ရခိုင်ပြည်နယ်	၁					၆		၁				၈
ပဲခူးတိုင်း										၃		၃
ချင်းပြည်နယ်										၁		၁
ကချင်ပြည်နယ်	၁		၁	၂		၇			၁	၅		၁၇
ဧရာဝတီတိုင်း										၃		၃
မန္တလေးတိုင်း										၁		၁
မွန်ပြည်နယ်										၁		၁
ရန်ကုန်တိုင်း					၁					၅	၁	၇
ရှမ်းပြည်နယ်	၄	၁				၃	၁			၈		၁၇
တနင်္သာရီတိုင်း										၁		၁
စုစုပေါင်း	၆	၁	၁	၂	၁	၁၆	၁	၁	၁	၂၈	၁	၅၉

GPO 315
Chiang Mai 50000
Thailand
+66 (0) 53 304 404
u
r

